

Tulisijojen käyttö pääkaupunkiseudulla 2018 kyselyn Kuivaa asiaa -kysymykset

Tulisijojen käyttö pääkaupunkiseudun pientaloissa 2018 -kyselyssä oli 10 kysymystä Kuivaa asiaa-hankkeeseen liittyen muun muassa polttopuiden hankinnasta, varastoinnista, sisäsäilytyksestä sekä asukkaiden kiinnostuksesta erilaisia palveluita kohtaan. Kuivaa asiaa -hanke on Euroopan aluekehitysrahaston rahoittama.

Polttopuun hankinta

Lähes puolet pääkaupunkiseudun polttopuuta käyttävistä vastaajista käytti omasta metsästä hankittua ja itse pilkottua polttopuuta. Espoolaisista ja kauniailaisista oman metsän puuta käytti useampi kuin helsinkiläisistä ja vantaalaisista. Noin kolmasosa käytti ostettua halkoa tai pilkettä; helsinkiläiset enemmän kuin muut pääkaupunkiseutulaiset. Noin viidesosa sai polttopuita ilmaiseksi saadusta rangasta itse pilkkoen tai pilkkomistyön teettäen. Vantaalaiset saivat ilmasta rankaa huomattavasti useammin kuin muut. Muuna polttopuuna käytettiin yleisimmin omalta tontilta kaadettuja puita sekä pihan puiden ja pensaiden oksia. (Taulukko 1)

Taulukko 1. Mitä polttopuun raaka-ainelähteitä käytitte ja miten polttopuu hankittiin?

	Espoo, Kauniainen		Helsinki		Vantaa		Yhteensä	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Omasta metsästä hankitusta rangasta itse pilkottuna	168	53	98	46	114	41	380	47
Omasta metsästä hankitusta rangasta teettäen pilkkomistyö	13	4	4	2	10	4	27	3
Ostetusta rangasta itse pilkkoen tai pilkkomistyö teettäen	23	7	6	3	26	9	55	7
Ilmaiseksi saadusta rangasta itse pilkkoen tai pilkkomistyö teettäen	65	20	42	20	75	27	182	23
Oma rakennusjätepuuta	40	13	31	15	32	12	103	13
Ilmaiseksi saatua rakennus- ja sahausjätepuuta	24	8	16	8	33	12	73	9
Ostettua halkoa tai pilkettä /klapia)	105	33	84	40	84	30	273	34
Ostettua pellettiä tai brikettiä	6	2	5	2	4	1	15	2
Muuta puuta	23	7	22	10	31	11	76	9

Vastaajien arvioidessa polttopuun hankintaa viisi vuotta eteenpäin nousi ostetun halon ja pilkkeen käyttö. Yli 40 prosenttia eli noin 10 prosenttia enemmän kuin nykyisin arvioi ostavansa silloin halkoa tai pilkettä: helsinkiläiset ostavat jatkossa edelleen muita pääkaupunkiseutulaisia useammin polttopuita. Omasta metsästä hankittua ja itse pilkottua polttopuuta sekä ilmaiseksi saadusta rangasta itse pilkkoen tai pilkkomistyön teettäen tehtyjen polttopuiden hankinta tulee arvioiden mukaan vähenemään noin viisi prosenttia. Muuna polttopuuna arvioidaan käytettävän edelleen yleisimmin omalta pihalta sekä sukulaisilta ja tutuilta saatua puuta. (Taulukko 2)

Taulukko 2. Miten arvionne mukaan hankitte polttopuun viiden vuoden kuluttua?

	Espoo, Kauniainen		Helsinki		Vantaa		Yhteensä	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Omasta metsästä hankitusta rangasta itse pilkottuna	154	48	82	39	104	38	340	42
Omasta metsästä hankitusta rangasta teettäen pilkkomistyö	15	5	7	3	6	2	28	3
Ostetusta rangasta itse pilkkoen tai pilkkomistyö teettäen	35	11	16	8	29	11	80	10
Ilmaiseksi saadusta rangasta itse pilkkoen tai pilkkomistyö teettäen	57	18	28	13	55	20	140	17
Oma rakennusjätepuuta	15	5	17	8	11	4	43	5
Ilmaiseksi saatua rakennus- ja sahausjätepuuta	19	6	13	6	26	9	58	7
Ostettua halkoa tai pilkettä /klapia)	132	41	101	48	118	43	351	43
Ostettua pellettiä tai brikettiä	10	3	7	3	6	2	23	3
Jotenkin muuten	16	5	13	6	16	6	45	6
En osaa sanoa	10	3	14	7	26	9	50	6

Tilaamista tutulta toimittajalta puhelimitse tai sähköpostilla pidettiin parhaimpana tapana hankkia polttopuut. Vastaajista reilu kolmasosa osa oli tätä mieltä. Seuraavaksi suosituimmat tavat olivat tilaaminen internetistä polttopuiden kauppapaikasta (15 %) ja suoraan polttopuuyrittäjältä nettisivujen yhteystietojen perusteella (10 %). Kohdassa ”muu” monet vastaajat mainitsivat, että paras tapa hankkia polttopuuta on ostaa niitä sukulaisilta, ystäviltä tai tuttavilta. (Taulukko 3)

Taulukko 3. Mikä olisi miestänne paras tapa ostaa polttopuita?

	Espoo, Kauniainen		Helsinki		Vantaa		Yhteensä	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Tilaaminen tutulta toimittajalta puhelimitse tai sähköpostilla	111	37	73	35	94	36	278	36
Tilaaminen internetistä polttopuiden kauppapaikasta (esim. halkoliiteri.com)	42	14	37	18	36	14	115	15
Tilaaminen suoraan polttopuuyrittäjän nettisivuilta tilauslomakkeella	30	10	24	12	26	10	80	10
Tilaaminen suoraan polttopuuyrittäjältä nettisivujen yhteystietojen perusteella	26	9	19	9	19	7	64	8
Tilaaminen lehti-ilmoituksen tai vastaavan perusteella	7	2	3	1	6	2	16	2
Ostaminen pienessä erässä esimerkiksi huoltoasemalta	12	4	12	6	4	2	28	4
Ostaminen pienessä erässä automaattista läheltä omaa asuntoa	3	1	4	2	2	1	9	1
Muu	28	9	15	7	28	11	71	9
En osaa sanoa	43	14	19	9	47	18	109	14
Yhteensä	302	100	206	100	262	100	770	100

Tärkeimmäksi asiaksi polttopuita hankittaessa koettiin se, että polttopuut ovat kuivia (69 %). Lähes yhtä tärkeä seikka oli polttopuiden hinta: 64 % polttopuun käyttäjistä piti sitä tärkeänä. Myös puulajilla oli merkitystä yli 40 prosentille. Lähes kolmasosalle kotiin toimituksen hinta ja polttopuun muu laatu (roskattomuus, vakiopituus, homeettomuus) olivat tärkeitä tekijöitä polttopuun hankinnassa. Muina tekijöinä mainittiin muun muassa toimituksen ajankohta (vuodenaika), pienyrittäjän tukeminen ja että joku muistuttaa puun tilauksesta (Taulukko 4)

Taulukko 4. Mitkä tekijät koette tärkeiksi polttopuita hankkiessanne?

	Espoo, Kauniainen		Helsinki		Vantaa		Yhteensä	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Puun hinta	207	65	130	61	180	65	517	64
Kotiin toimituksen hinta	96	30	74	35	92	33	262	32
Puulaji	149	47	96	45	115	42	360	45
Polttopuut ovat kuivia	217	68	155	73	181	66	553	69
Polttopuun muu laatu: roskattomuus, vakioipituisuus, homeettomuus	105	33	71	33	65	24	241	30
Polttopuiden ulkonäkö	15	5	8	4	1	0	24	3
Tuttu polttopuutoimittaja	33	10	28	13	34	12	95	12
Nopea toimitus	27	8	11	5	16	6	54	7
Hyvä ja ystävällinen palvelu	61	19	31	15	52	19	144	18
Puiden sopiva toimitustapa	72	23	57	27	56	20	185	23
Noutaminen omalla/lainatulla peräkärillä	53	17	30	14	50	18	133	16
Noutaminen peräkärillä, jonka voisi vuokrata polttopuuyrittäjältä	14	4	6	3	7	3	27	3
Sopiva toimituserän koko	73	23	50	24	64	23	187	23
Jokin muu	9	3	8	4	6	2	23	3

Kiinnostus palveluiden ostoon

Kiinnostus erilaisiin palveluihin oli melko vähäistä. Eniten kiinnosti mobiilisovellus, joka muistuttaisi sään ja energiankulutuksen kannalta hyvästä puun polttamisen ajankohdasta sekä listaisi palveluntarjoajia kuten klapiyrittäjiä. Noin joka viides vastaaja ostaisi tai ostaisi melko todennäköisesti kyseisen palvelun. Seuraavaksi eniten kiinnostivat peräkärryn vuokraaminen polttopuiden kuljetukseen polttopuuyrittäjältä (16 %) ja polttopuiden kotiin toimitus pienerissä kuukausisopimuksella (11 %), (Taulukko 5)

Taulukko 5. Kuinka todennäköisesti ostaisitte seuraavia palveluita, jos niitä tarjottaisiin?

	En ostaisi	Epä-toden-näköisesti	Melko toden-näköisesti	Ostaisin	En osaa sanoa	Yhteensä
Polttopuiden pinoaminen ulkovarastoon	571	119	31	12	14	747
Oman tulisijan käytön opastus	579	98	23	4	19	723
Peräkärryn vuokraaminen polttopuiden kuljetukseen polttopuuyritykseltä	467	127	94	21	21	730
Polttopuiden kotiin toimitus pienerissä kuukausisopimuksella (esim. pahvilaatikollinen 2 kertaa kuukaudessa)	487	140	56	20	21	724
Mobiilisovellus, joka muistuttaisi sään ja energiankulutuksen kannalta hyvästä ajankohdasta lämmittää puulla, sekä listaisi palveluntarjoajia läheltä, kuten klapiyrityksiä.	418	127	109	33	37	724

Polttopuun varastointi

Lähes kaikki polttopuun käyttäjät varastoivat polttopuuta. Yli puolet vastaajista varastoi polttopuuta sille suunnitellussa tuulettuvassa puuvajassa. Tuulettuva puuvaja oli hieman yleisempi Vantaalla kuin muualla pääkaupunkiseudulla. Toiseksi yleisin tapa säilyttää polttopuuta oli ulkona peitetyssä pinossa tai kasassa (32 %). Muista polttopuun varastointipaikoista yleisempiä olivat autokatokset, erilaiset muut katokset, kellarit sekä sisä- ja ulkovarastot (Taulukko 6).

Hyvässä puuvajassa puut säilyvät kuivina ja ilma kiertää lattian, seinien ja katon raoista. Puuvaja suojaa polttopuilta sateelta ja tuulettuu hyvin joka suunnalta. Puuta ei paloriskin takia saa missään olosuhteissa kuivata eikä varastoida räystäään suojassa.

Taulukko 6. Miten varastoitte polttopuun?

	Espoo, Kauniainen		Helsinki		Vantaa		Yhteensä	
	n	%	n	%	n	%	n	%
En varastoi polttopuuta	7	2	8	4	5	2	20	2
Polttopuulle suunnitellussa tuulettuvassa puuvajassa	168	53	106	50	152	55	426	53
Autotallissa	23	7	19	9	18	7	60	7
Ulkona peitetyssä pinossa tai kasassa	105	33	59	28	91	33	255	32
Ulkona peittämättömässä pinossa tai kasassa	8	3	2	1	6	2	16	2
Räystään alla peittämättömässä pinossa	14	4	15	7	23	8	52	6
Mualla	58	18	43	20	34	12	135	17

Lähes 90 % mielestä polttopuu säilyi kuivana varastoinnin aikana. Kostuminen on suurempi ongelma kuin kastuminen. Puiden kostuminen säilytyksen aikana oli ongelma 10 %:lla vastaajista. (Taulukko 7)

Taulukko 7. Säilyykö polttopuu kuivana varastossanne?

	Espoo, Kauniainen		Helsinki		Vantaa		Yhteensä	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Polttopuu säilyy kuivana	269	87	182	88	242	94	693	90
Polttopuu kostuu varastoinnin aikana	36	12	22	11	15	6	73	9
Polttopuu kastuu varastoinnin aikana	0	0	1	0	1	0	2	0
En osaa sanoa	4	1	2	1	0	0	6	1
Yhteensä	309	100	207	100	258	100	774	100

Polttopuuta varastoidaan pääkaupunkiseudulla keskimäärin noin 1,8 k-m³. Espoossa ja Kauniaisissa varastoitava määrä on jonkin verran suurempi kuin muualla pääkaupunkiseudulla (Taulukko 8).

Taulukko 8. Kuinka paljon varastoitte polttopuuta?

	kiinto- m ³
Espoo, Kauniainen	1,92
Helsinki	1,68
Vantaa	1,65
PKS keskimäärin	1,77

Polttopuiden sisäsäilytys

Polttopuiden sisäsäilytyksessä pidettiin tärkeimpänä, että puut saadaan lämpimään sytyttämisen helpottamiseksi (61 %). Muita tärkeitä tekijöitä olivat helppokäyttöisyys ja yksinkertaisuus (39 %) sekä sijainti tulisijan lähellä (36 %). Jonain muuna asiana mainittiin yleisimmin, että puu on kuivaa (Taulukko 9).

Taulukko 9. Mitkä asiat ovat teille tärkeitä polttopuiden sisäsäilytyksessä?

	Espoo, Kauniainen		Helsinki		Vantaa		Yhteensä	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Sisäsäilytyksen ulkonäkö / sopiminen sisustukseen	51	16	29	14	39	14	119	15
Puiden saaminen lämpimään sytyttämisen helpottamiseksi	205	64	122	58	164	59	491	61
Helppokäyttöisyys / yksinkertaisuus	122	38	89	42	100	36	311	39
Sisäilmaan ei tule haitallisia mikrobeja	50	16	45	21	54	20	149	18
Siivouksen helppous	62	19	36	17	46	17	144	18
Täyttämisen helppous	44	14	45	21	31	11	120	15
Sijainti tulisijan lähellä	116	36	76	36	98	36	290	36
Jokin muu	20	6	10	5	16	6	46	6

Yleisimmin polttopuut tuodaan sisälle pari päivää ennen polttamista. Tavallisimmin polttopuita säilytetään sisällä erilaisissa puunkantotelineissä, koreissa ja laatikoissa. Niitä säilytetään myös pahvilaatikoissa ja kasseissa, esimerkiksi Ikean kestokassit ovat suosittuja. Lisäksi takan tai muun tulisijan viereen on usein tehty syvennys, kolo tms. polttopuiden säilytystä varten. Muutamat mainitsivat säilyttävänsä puut takassa odottamassa polttamista tai takan/leivinuunin päällä kuivumassa. Muutama vastaaja kertoi säilyttävänsä melko suuria määriä polttopuita sisätiloissa jopa viikkojen ajan. Puut kuitenkin suositellaan tuotavaksi sisään vain 1–2 vuorokautta ennen käyttöä, jotta niiden pinta ehtii lämmetä ja kuivata. Pidempiaikaista säilytystä sisätiloissa ei suositella, koska puista voi päästä ilmaan sieni-itiöitä, mikä puolestaan heikentää huoneilman laatua. Esimerkkejä vastaajien kommentteista:

- *"Säilytän sisällä klapeja aina kahta käyttökertaa vastaavan määrän. Eli kun poltan, tuon sisälle vastaavan määrän. Näin sisällä on aina valmiina kuivaa puuta. Tällöin puiden syttyminen tapahtuu nopeasti ja puut palavat puhtaasti."*
- *"Löysin Ikeasta mahtavan metallipöydän, jonka alla on avonainen ristikko, jossa säilytän puut. Tarkoitettu varmaankin lehdille tai jotain. Saunan puolella vastaavasti iso kukkaruukun suojaruukku tästä ei tule roskaa niin eivät tartu jalkoihin."*
- *"Takan yhteydessä n. 0,5 m³ tila, jossa helposti saatavilla takan käyttöön. Lisäksi luovat osansa sisustukseen, koska takka on keskeisellä paikalla olohuoneessa."*
- *"Meillä on pyörällinen "vaunu" klapien säilytykseen. Se on samalla sisustusesine ja se on helppo täyttää sekä siirrellä. Erittäin hyvä klapien säilytyksen sisällä."*